

Izbaja vsak četrtek,
Velja s poštnino vred in
v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo in
plača se za navadno vrstico
če se oznanilo natisne en-
krat, 10 kr., če dvakrat,
15 kr., če trikrat 20 kr.,
in vsakokrat za kolek 30 k.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Štv. 11.

V Mariboru 17. marca 1870.

Tečaj IV.

Cenitva zemljišč.

(Konec.)

Kdo pa je te grozne krivice kriv? Morebiti sama vlada in vladni možje sami? Nikakor ne na vse strani. Vlada skrbi res, da dovolj davkov spravi, in njeni možje nje menda raji porabijo od pastrkov kot od sorodnikov. Bi vladni možje bili, kar navadno niso, naše krvi našega naroda in stanu, pravi rodoljubi bi z nami več sočutja imeli in naše okolšine na tenko premerjali z okolišinami drugih krajev. Tujcem, še tudi pravičnim smo malo mar, ako pa še so sovražni, naganjajo drugod silama in še zvito na višje davke, da za svoje kraje loži nižje prihranijo. Nek mož te vrste je pri zadnji cenitvi okrajne cenivce s tem naviral, da jim je nupuh podžigal, in tako pridši v okraj reče zaničljivo možem: Ze vem, da ne zmorete toliko ko vaš sosedni okraj. Tam so si spoznali toliko davka, ker so premožnejši od vas; koliko pa bi tedaj vi zmogli. Razžaljeni v svoji veljavi zavrnejo oslepljeni cenivci ponosno: Ako oni okraj toliko zmore, še zmoremo mi več. In tako se je naviralo in naganjalo po mnogih okrajih. To mi je pravil nazoč rodbinec — vradnik. — Nek oskrbnik V. grajšine na gornjem Štajerju pa tistokrat svojim podložnim ni dal davkov povišati, temuč jih je na vse kriplje branil, da je komisija še prejšnje znižala, kar se je ljudem neverjetno zdelo. Rekli so: Prejšnje davke še bi že lahko odrajtavali. To so lastne besede oskrbnikove. Slovenec, bivši oskrbnik na nemški grajšini B—I je ves začudjen, da so tam pol manjši davki, kot na enakih domačih pušah! Grajšak mu zagonetko razreši, rekoč: Gostil sem komisijo in svoje ljudi na vso moč zagovarjal, že tudi zavoljo tega, ker imam sam mnogo zemlje, da se ovarjem mnogih davkov.

Tako in enako ravnanje dožene sem in tje ves drug čist znesek, ko v resnici je, in obdačenje po takem znesku je krivično, tam preveliko, tu premalo. — Največ krivice pri obdačenju si delajo 3jič domači cenivci sami, ker niso pravi, ker niso dovolj zvedenci, ker ne poznajo širokega sveta, ker ne vejo kako se drugod živi, oblači, stanuje, koliko se za se in svoje posle porabi, poprej ko goldinar čistega zneska za obdačenje ostane. Od vek in predavnih časov tlačeni, preobdačeni, pogrešanja, siromaštva navajeni kakor njihovi najbližji okraji, privolijo, odobrijo, da se jim po stari, preveliki meri davki nalagajo; zraven še mislijo, Bog vé, kako dobro so svoj posel opravili. Ker ne poznajo razmer življenja srečnejših krajev, ne vejo svojih slabejših zagovarjati, primerjati ni zahtevati, ni z razlogi dovolj podpirati, da jim ne gre toliko dače, dokler v vsem pešajo, hirajo, nevoljno životarijo. Cenivci, cenivci domači, ako bi hoteli in mogli pravi zvedenci biti, bi tedaj morali več dežel in njih življenjske razmere precej dobro poznati. Le takrat bi vedeli in mogli temeljito soditi: Dokler se nam tudi ne pomaga do podobnih dobitkov, vžitkov in ugodnosti, so dozrajni davki neprimerni, nepravični — preveliki.

Po teh razlogih se v Avstriji — na južni potezi od Dunaja — najmanjši davki plačujejo — ne po znesku, temuč ker se kaj lahko zmorejo — na nižjem in gornjem Avstrijskem, že večji na gornjem Štajeru, še večji na srednjem, spet večji na Slovenskem, tam večji na Kranjskem (kder so jih lani po večletnem trudu in dokazu dr. Tomana nekaj znižali). Največi prestrašni pa so po ubogih daljnih okra-

jinah. Taka utegne tudi biti po severnih deželah od Dunaja. Potovaje l. 1850 od Reke kraj morja v Senj in dalej, sem strmel golega pečevja, kterega ima en sam kmet do 3000 plugov. Nekemu teh kmetov so tistokrat dva sina v vojake pobrali. Beži k gospodski ter jadikuje: Zakaj bi moral ob enem dva sina v vojake dati? Reko mu: za tvojo zemljo. Odgovori jim: Gospoda! vso zemljo, katero gleštam na svojem svetu, donesemo jaz in moja sina naenkrat v treh koših sem v pisarnico. Kajti po vsem skalovju ne rase mu tam krme za eno samo kravo za celo leto. Zato pa tam tudi krave ni. Le ena ali dve kozici se date na 3000 plugih klaverno preživiti — in vendar mora od pluga 1 krajear davka odrajtavati — vkup 3000 krajcarjev ali 30 gld., kar je 30krat presilno, ker jih le gladuje in stradaje zmore na morju in ribjem lovu. Mesto davkov bi država take stanovnike še podpirati morala, dovolj da jej priredijo črstvih brambovcev in junaških mornarjev. To bi bila pravična razmera. Po drugih revnih krajih bo gotovo jednaka.

Za tega voljo naj tudi naši ljudje, posebno prihodnji cenivci zemljiškega čistega zneska teh opazk ne pozabijo in zraven naj na tenko in stokrat preberejo, pretuh-tajo, presodijo, kar letošnje Novice v svojem 4. in 5. listu, na strani 25. in 35. in pred vsem na 36. o novi zemljiški davkarski postavi tako previdno razlagajo in rodoljubno svetujejo. Vsak kmet naj si naj koj ta dva lista kupi ali saj izposodi, pred vsem pa izvoljeni cenivci, da jih pozneje butare ne teró in huda vest ne peče. Bolj nevarne dobe za obdačenje za Slovane ni bilo, ko je sedajna, ker so si s se-dejno vlado in njenimi zastopniki v politiskem oziru navskriž, in je zavolj te navzkrižnosti skoro vse hočeš nečeš razka-čeno, kar pravično odmero moti.

Gospodarske stvari.

Umni sadjorejec.

Breskve in marélice.

Iz Perzije so breskve in marélice k nam prinesene, to sadje je toraj ptuje, in še sedaj jako mraza občutljivo; cve-tejo zgodaj v spomladi, pa tudi rade pozebejo; so le za tople kraje, v mrzlih ne storijo.

Breskev in marélic je tudi več rodov: tako so breskve kosmate in gladke, kalanke in dorance; kalank se meso rado od košic odlušči, daranc pa ne. Tudi je to sadje razne barve, mesa in okusa.

Tu se jih v izbiro nekaj imenuje:

1. Bela Magdalena (weisse Magdalenen-Pfirsich) dozori sredi avgusta meseca ali velkega serpana.
2. Rudeča Magdalena (rotbe Magdalene) je do-bra za vžitek konca avgusta, ker takrat dozori.
3. Zgodnja rudečka (frühe Purpurpfirsich) dozori v začetku avgusta.
4. Prezaljka (gelbe Wunderschöne) dozori sredi septembra.
5. Beladoranca (weisser Härtling) dobra za jed konec avgusta meseca.
6. Belasladkulja (weisse Nektarine), gladek sad, ki dozori konca meseca septembra.

7. Velika debela zgodnja marelica (wahre, grosse Fröhaprikose); drevo visoko zraste, sad je prav dober, ki dozori meseca julija.

8. Velika oranža (grosse Oranien-Aprikose), drevo ni veliko, sad pa prav dober in dozori julija.

9. Ananaska (Ananas Aprikose) drevo je veliko in sad zlo dober, ki meseca avgusta dozori.

10. Zgodnja muškattelka (frühe Muskateller-Aprikose); sad zlo dober, ki junija meseca dozori.

Oreh, kostanj, nešplje, skurši, kutne in murve.

Tudi orehi so iz toplih dežel k nam prineseni, in jako zaplodeni; toda radi pozebejo, ki takrat nič ne obrodijo, in če pa vsako leto sadu doprinesejo. Orehi so debeli ali drobni, potem mehkuži, ki imajo mehko lupino ali koščaki s trdo lupino. Orehova jedra so za potice in olje, ki pa rado žoltavo postane. Surova izkožena jederca so za jed boljše kakor suhe. Orehi dozori meseca septembra. Drevo povsodi stori, in nektero sila veliko zraste, ter je zlo rodovitno.

Tudi lešnjiki so kakor orehi za enako rabo; vendar jim mraz nič ne škodje. Nekteri so rudeči in podolgovati, ali pa okrogli; debeli so zlo prijetna jed. Kdar se leska dostojno oskrbuje in trebi, zraste v zalo drevesce srednje velikosti; in če pa v podobi večih grmičev rastejo. Sad dozori konca avgusta. Leske služijo sodarjem za obroče, ki se dobro plačnjejo. Na zračnem kraju radi obrodijo.

Kostanj ni tako občutljiv kakor oreh; star, ki nad 3 čevlje v premerju na deblu zraste, je redkekrat najti, da nebi bil mrazast; drevo je toraj hrastove velikosti, in tudi za razne rabe voljo, velike vrednosti; za kurjavo pa malo velja; zraste povsod, tudi na odsolnčni strani. Če se od mladega trebi, lepše raste, lepši les da, pa tudi več sada ima, ki dozori za trgatve, v začetku oktobra meseca.

Nešplje najrajši rastejo v zavetju okoli stanovanjšč in pri stanah. Drevo je srednje velikosti in rodovitno. Sad dozori oktobra meseca, je okrogel in še le takrat za jed, ko je vgojen, vležan in mehek. Nešplje brez košic so male, pa prav dobre za jed.

Skurši zrastejo v veliko lepo drevo, ima trd les, ki je za mizarstvo koristen; cvete pa še le okoli 30 leta staro. Sad je droben, vležan ali celo zmerzjen in zmecan pa je sladek in prijeten za jed, zori pozno.

Kutne ljubijo zavetja, so rodovite in imajo velik sad hruščeve podobe, nekoliko kosmat, močno dišeč, ki v jeseni dozori. Drevo je srednje velikosti. Portugiške kutne so za kuharje posebne vrednosti.

Murvini sad se le črni hvali za mizo, rudeči in beli je manj dober; le otrokom je slasten; tudi kuretina ga zoblje; sicer pa je za žganje kuhati. Drevo povsod stori, v apneni zemlji pa najbolje, zraste močno, veliko, kterelega les je za razno mizarstvo rabo, perje ali listje pa je sviloprejkam za jed.

Razne gospodarske stvari za domačo rabo.

Presajanje starih dreves. V glasovitem frauendorfskem vrtnarskem zavodu učijo stara drevesa tako presajati: V jeseni se mora vse debelo korenje dve stopnji od debla onega drevesa, ktero hočemo presaditi, odrezati ali odžagati, porezano korenje požene spomladi mnogo tankih korenin ali žilic, ktere privražajo potrebno hrano drevesu in ga tako živijo. V jeseni, ravno eno leto poznej se izkopa drevo na občno znani način in se presadi na svoje novo mesto, ker kasnej prav lepo raste, in če je sadovno, mnogo več sadu prinaša kot prej.

Razloček med mesom pitanega in nepitanega živinčeta. Po dokazu angleških živinorejcev je v mesu, čim dalje se živinče pita, tim manj vode in 1 funt mesa od dobro pitanega vola ima ravno toliko redvinih od delkov v sebi, kakor jih imata 2 funta od nepitanega. To potrjujejo tudi druge skušnje popolnoma. Po takem je mesena tarifa popolnoma pravična, po kateri je meso pitanega vola draže od nepitanega.

Mramor (Werre, Erdkrebs) je ena največih nadlog kmetovalcem in vrtnarjem. Škoda, ki jo ta požeruh naredi, se ne da prerajati, na katero se pa dozdej še premalo gleda. Mramor si napravi s svojimi prednjimi nogami, ki ste rako-

vim ščipavnicam jako podobne podzemeljskih predorov, s kterimi napravi sila veliko veliko potov med rastlinskimi koreninami in zemljo tako razruši, da se potrebne vlage ne morejo ohraniti; živi pa le od korenin boljših rastlin, kterih neizrečeno veliko pokonča. Dostokrat se kmetovalec čudi in čudi, od kod le pride, da se mu po travniku prazne lene odgrinjajo in trava sem ter tje suši, pa ne spomni tega rovarja, kterelega se zaredi na tisoče, kder so se enkrat vgnjezdili. Razun pridnega krta, ki mramorje pokončuje, ga ni drugega pravega sredstva, pokončati tega požeruha, kakor to, če se mu jajca pokončajo. Jajca, ki so s prva zelenuromene, potem pa črno-rumene, se lahko zaterejo. Po takih legah, kder se mokrota ne zdrži, se tu in tam razrušena prst nabaja, dostokrat komaj za dlan širjave. Pod tem razgrebom nekoliko bolj na strani, dobiš kaka dva palca globoko, okolo kokošjega jajca veliko, gladko dolblino, v kateri najdeš po sto in še več jajec, ki jih lahko razmečkaš. Mnogokrat, ko se travnik pokosi, priletijo vrane na ta roparski brlog in zalogo iz njega potrebujejo. Bodite tudi vi gospodarji tako delavni kakor so vrane!

Dopisi.

Iz Smarja. Prvi teden tega meseca sem bil en dan pri uradu, kjer sem imel marsikaj opraviti in ker nisem mogel do poldana vse dovršiti, sem ostal do popoldne.

Opoldne me začne želodec opominjati, da je potrebno mu nekoliko postreči, podam se zato v gostilnico C. Jagodiča, pri katerem se zmirom dobiva dobra juha in tudi druge jedi po prav dobri ceni. Stopim v sobo, ki je za bolj proste ljudi odločena, ker je vendar bila že polna gostov, grem v drugo sobo, v kateri obedovajo gospodje in v kateri je bilo prostora dovolj.

Vsedem se, meni nič tebi nič k mizi in si naročim neke jedi. Ko se nekoliko okrepim, se začnem z nazočimi gospodi pogovarjati in sicer po zmožnosti v nemškem jeziku, ker so vsi gospodje govorili nemški, in se nisem hotel pokazati narodnega. Govoril sem, kakor znam in več se tudi od mene ni zahtevalo.

Prej ko odidem, se še ozrem malo po stenah in zagledam na eni cele grablje polne navešene s časniki tako, da so bili drug drugemu na poti in da jih skorej ni bilo mogoče prešteti. Stopim bliže, in začnem pregledovati vse, misleči, da morebiti tudi najdem med njimi kak slovenski časnik, ali zastoj je bilo moje iskanje, ker ni enega slovenskega časnika bilo med ono veliko množino. To me je zlo pobilo in tudi razžalilo, in mislil sem si: Ti presneti krčmar ti, čeravno res skrbiš za prav dobro postrežbo, pijačo in dobre jedi, vendar nisi vreden, da bi toliko gostov, med kterimi so skorej sami trdi Slovenci, k tebi hodilo in tamo svoj, s težkim trudom zaslužen denar trošili. Više sto goldinarjev morebiti izdaš na leto za nemške časnike, s kterimi se zabavljajo samo gospodje in ne privošiš večini tvojih slovenskih gostov samo enega slovenskega časnika, ki te je stal samo kakih par goldinarček, saj tudi kmeti radi berejo, in če bi tamo videli slovenske časnike, bi gotovo marsikteri po njih segel in jih prebirati začel, in se gotovo tudi marsikaj dobrega iz njih naučil, zdaj pa se kmetje, ki v krčmo pridejo, ali samo dolgočasijo ali marsikaj nepotrebne in nekoristne govori; pripeti se zato, da se začnejo večkrat prepirati, več, ko so navajeni piti, in se še k slednjemu celo pretepati, kar bi gotovo mnogokrat izostalo, če bi se čitali časniki. Čital sem že večkrat v slovenskih časniki, da bodemo to leto imeli v Šmarju slovenski tabor in upam, da bode ta naše rojake nekoliko zdramil, da bodo bolj marljivo segali po slovenskih knjigah in časniki, in tudi našega krčmarja, ki bo gotovo po tem si tudi naročil kak slovenski časnik. Podučujmo se, Slovenci! v lastnem jeziku, da pridemo do boljšega in do Slovenije!

Slovenski rodoljub.

Iz Ponikve. Pri nas narodnost precej napreduje, možje so sploh navdušeni za Slovenščino, samo pri srenjskem predstojništvu se nam še v tem delajo neke ovire, ker če imamo kako sejo ali zborovanje, se sicer pogovarjamo v slovenskem jeziku, zapisuje se pa še vse le v nemškem.

Vabilo k pregledu letnega računa je sicer bilo javno na neke table pri crkvi napisano v slovenskem jeziku, in v tem je rečeno, da ima pravico vsak od občine skoz 14

dni občinski račun pregledati, pa kaj mu to pomaga, ker je ves račun tako visoko-učeno pisan, da zapisavec sam vse tako natanko povedati ne vé, da bi ga človek razumeti mogel; čakamo zato rajše do prihodnje srenjske seje, v kateri se bode govorilo in sklepalo o računu. Nočem s tim reči, da bi bil zato račun nepravičen, ker ga vsak ne razumi, rečem marveč to, da imamo v našega predstojnika celo popolno zaupanje. Zdaj pa vprašam, kaj je neki krivo, da se še pri našem srenjskem predstojništvu zmirom vse piše v nemškem jeziku?

Pravi vzrok mi ni znan, samo toliko mi je še znano, da so bili leta 1868, če se ne motim meseca listopada, na vse srenje, ki spadajo pod celjsko okrajno glavarstvo, razposlani listi, v katerih se je zahtevalo, da se mora javna seja v srenji sklicati, pri kateri bi se naj zahtevalo in sklenolo, v katerem jeziku hoče srenja zanaprej pisma sprejemati in izposiljati, to se naj postavi v zapisnik ter ta glavarstvu pošlje. Kolikor jaz poznam predstojnike srenjske v našem kraju, sem prepričan, da je vsak v tem svojo dolžnost storil, in zato se mi čudno zdi, da je pri naši srenji ta stvar zaostala.

Ker je pa ta stvar pod vrlim glavarjem g. Vrtičem tako rekoč zaspala, ki so slovenstvo podpirali, tim manj je še zato upati, da nas bode k narodnosti dramil sedajni glavar Schönwetter, o katerem gre glas, da je nasprotnik slovenskemu narodu. Meni je sicer vse jedno, naj bo glavar kdor hoče, ker jaz se bom zmirom držal postav in bom po §. 19 zahteval narodne pravice. Ako moramo izpolnevati druge nam naložene dolžnosti, zakaj se §. 19 nebi izpolneval v Sloveniji.

Vsak pa si naj dobro zapomni, če je tudi gospod v najvišji službi, da mi nikakor od naših pravice odstopili ne bomo, in si celo naj ne misli, da bi se drugi vsi po njem ravnati morali. Samo Bog je za vse, mi pa moramo biti drug za drugega! Vsak pa naj presodi, ali je lože, da se en glavar ali uradnik uči slovenski, ali pa, da se mnogo tisoč podložnikov uči tistega jezika, kterega ravno uradnik zna. Odločba v tem ni težka za vsakega, ki ima še nekoliko zdravih možganov v glavi. Zvun tega se še mora premisliti, da se gospodje zlo menjavajo, in da je uradnik, ki samo svoj jezik v uradih zahteva, danes tukaj, jutri pa spet Bog vé kde, in da položniki zmirom ostanejo v svojem kraju, dokler se ne preselijo v boljši kraj, kder so vsi ljudje enaki.

Slovenski kmet.

Družba sv. Mohora.

Dne 7. t. m. je imel družbin odbor drugo letošnjo sejo, v kateri se je med drugimi tudi sklenolo, da bo družba letos podala svojim udom šest knjig, in sicer te-le: „Življenje svetnikov in svetnic božjih“, 5. snopič; „Žalost in veselje“; „Živali“ s podobami; „Poljedelstvo“; „Janežičeve večernice“ in „Koledarček za leto 1871“.

V omiko slovenskega naroda in v povzdigo domače književnosti razpisuje družba za prihodnje leto sledeča darila:

- 1) Sto in petdeset goldinarjev za najboljšo gospodarsko delo, n. pr. o živinoreji, domačem gospodarstvu, ali o kakem drugem važnejšem gospodarskem predelu (razun sadoreje, poljedelstva in bčelarstva).

- 2) Sto goldinarjev za štiri krajši izvirne pripovedi; vsaki po 25 gold, v obsegi pol tiskane pole in

- 3) Sto goldinarjev za štiri krajše podučne spise raznega zapopadka, vsakemu po 25 gold. v obsegi blizo pol tiskane pole.

Vsi spisi naj bodo prav lahko umevni in zanimivi, da bodo mladino in sploh priprosto domače ljudstvo pošteno razveseljevali in olikovali. Vsi rokopisi naj se pošljejo družbi vsaj do 1. decembra tek. leta brez podpisanega imena, ktero se naj priloži v zapečatenem listu. Prisojena darila se izplačajo na Vodnikov dan (2. februarja) 1871.

Odbor družbe sv. Mohora.

Kako se ljudje po svetu pozdravljajo.

Mi Slovenci se gotovo prištevamo tistim narodom, ki imajo najlepše šege in navade, s katerimi drug drugega nagovarjamo, kdar se srečujemo. Poleg navadnih pozdravov

pa tudi klobuk ali pa kapo z glave potezamo, kdar koga srečamo, posebno če mu hočemo čast skazati.

Niso pa po vsem svetu enake šege in navade, kakoršne so pri nas na Slovenskem. Mikalo bo torej gotovo marsiktere, ki še ni ničesa slišal o tujih navadah in jih ne pozna, da izvé, kako se ljudje po svetu pozdravljajo.

Laponci se s hrbiti skup vstavijo, pripognejo se napred in skušajo eden drugega s srednjim delom života iz ravnoteže spraviti; kdor to najbolje zna, tisti drugemu največ čast skaže.

Grönlandci si nose ribljeje, kedar se srečajo.

Eskimojci se menda sramujejo, obličje pokazati, torej vržejo, kedar se srečajo, obleko črez glavo.

Nifonezi pokleknejo pri srečanju na tla, in drkajo na kolenih eden mimo drugega. Če pri njih imeniten mož podložnega sreča, pade podložni na kolena in s čelom tako dolgo na zemljo trka, da uni odide.

V Jesi, kjer so ljudje bolj mlačne krvi kakor v Nifonu, napravi se tistemu, kateri se sreča, prostor tako, da se pozdravlavec na zemljo vsede, uni pa ravno to stori, in le zarobljen človek se dalje podá, priljuden pa ostane na sedežu, zatorej ima leto ondi 80 tednov, ker se jih 28 na posedanje račun.

Papuas-Zamorci v znotranjem otoku „Borneo“ pa se pozdravljajo najbolj korenjaško. Ti namreč hité, kdar eden drugega sreča, kot divji kozli eden nad drugega, butajo in trkajo z glavami tako dolgo skupaj, da eden ali drugi omedli, in na pol mrtev na zemljo telebi. *A. Jurinec.*

Politični ogled.

Ministerstvo se je spet začelo majati, rado bi kaj zanimivega storilo, pa kaj da ne gre. Giskra hoče vpeljati nove volitve v državni zbor, napravil je vendar taki postavini načrt, da se skorej nikdo z njim ne zлага, niti vselej pokorni nemški zbor ne, in se tudi zoperstavlja svojemu moštru. Res prav čudna stvar, in vendar je tako. Dalje se pravi, da ministri spet med seboj niso zložni, in da je Herbst rekel: „Jaz ne morem vzdržati ne ohraniti ministerskega portfelja, niti še štirnajst dni več“.

V državnem zboru se predlog Petrina, po kterem bi se naj pomnožila avtonomija dežel, ni podpiral niti do tega, da bi se bil izročil posebnemu odseku v pretres, za njega so glasovali Slovenci in neki Nemci, Poljaki pa proti njemu. S tem glasovanjem je večina državnega zbora zadosť jasno pokazala, da noče pomirjenje z vsó opozicijo, še menj nego z enim delom; in da ji je vse eno, ali opozicija stoji na ustavni ali neustavni podlagi. Ta dokaz je za Česko opozicijo veliki dobiček; Slovincem se pa je pokazala s tem pot iz Dunaja, če bi hoteli iti. —

Dalje so v državnem zboru volili v odsek za železnice 15 udov. Za Kranjsko je voljen Klun, za Štajarsko Schlegel, Lohninger, Tuner. Volilo se je trikrat. Odsek za poljsko rezulocijo je sklenil, da se naj Poljakom dovoli, da gališki deželni zbor sme postavó dati zastran premembe kupčijske zbornice in hranilnice. To je tedaj vse, več odsek ni dovolil. Moramo reči, da bodo po takem Poljaki za svojo ustavovernost res mnogo dobili. (?) Če bodo Poljaki s tem zadovoljni, ne zaslužiyo več. Državni zbor bo končan kakor se čuje, 14. maja t. l. Potem bodo sklicani deželni zbori, ki bodo zborovali šest tednov. Po končanih deželnih zborih bodo volitve v državni zbor, po novem volilnem redu — če bo sprejet — in potem bo hitro sklican državni zbor in se bode volilo v delegacije.

Graški mestni zbor in mnogi drugi mestni zbori in mnoga društva, so poslale prošnje do ministerstva, v kateri tirjajo, naj vzame postavó o pridobnini nazaj, ker ni nihée upal, da bi bil državni zbor tako postavó odobril. Res prav lepa nezaupnica sedajnemu državnemu zboru!

Praškega mestnega župana g. Fr. Ditricha je vendar Nj. Veličanstvo cesar potrdil. Ditrich je pošten narodnjak.

V Zadru so se pri občinskih volitvah topli do krvavega narodni Dalmatinci z Lahoni. Ranjenih je 30 ljudi. Sploh še Dalmacija ni popolnoma pomirjena. Izjemni stan kotorskega okraja je vendar odpravljen.

V Ogerskem državnem zboru je na vrsti predlog, naj bi se na državne stroške podpirali onemogli

Honvedi od leta 1848. Vlada je zoper ta predlog in Andraši hoče, naj se to opravi z privatnimi podporami. Levičnjaki so za državno podporo, narodnjaki pa bodo glasovali za podporo vseh, ki zaradi zgodbe l. 1848 ne morejo delati, tedaj tudi za tiste, ki so se bojevali proti upornikom!

Hrvaški odvetnik dr. Mrazovič, eden izmed prvih voditeljev hrvaške narodne opozicije, je prostovoljno pred sodniji v Petrinji izrekel, da je on pisatelj člankov o ljonskem polju, zaradi katerih toži ban Rauch „Zatočnika“. Dr. Mrazovič je prevzel vso odgovornost na se. Ta pravda zna biti velike politične važnosti za Hrvaško.

Tirolski Italijani zahtevajo administrativno ločitev od Nemcev, ločitev v političnih, denarnih in pravosodnih zadevah in poseben okrožni zbor v Trientu. To zahtevanje je popolnoma podobno našemu tirjanju zedinjenja Slovencev v en deželni zbor, in vendar tirolskemu zahtevanju nemški listi se ne kažejo tako zlo nasprotni, kakor našemu.

Vojvoda hercegovinskih upornikov Luka Vukalovič je pisal nekemu italijanskemu domoljbnu, ki ga je nagovarjal, da naj dela do tega, da v spomladi vzdigne hercegovinski narod orožje zoper Turka. V tem pismu pravi Luka Vukalovič, da bi vstanek ne imel uspeha, dokler je vsa Evropa razun Rusije za Turčijo. „Ko bi moj narod samo Turka za sovražnika imel — pravi — bili bi jutri z njim gotovi“.

V Rumuniji so se zadnje čase stvari začele tako sukati, da se je bati, da pridejo v kratkem prav resne prekucije.

Bavarski minister Hohenlohe je odpuščen in na njegovo mesto je stopil grof Bray, kot minister zunanjih zadev in kraljevske hiše.

V vojaški granici se bode kolek za časnike od 1. aprila odpravil. Kdaj pa pri nas?

Novičar.

(Za vodja gimnazije mariborske) je imenovan Janez Gutscher, dozdajni profesor v Mariboru. Čeravno je trdi Nemeec, se je dozdaj vendar še vsikdar pokazal kot učitelj in začasni vodja, učencem različnih narodov enako pravičen.

(Okrajna sodnija) pride gotovo v Maribor; tako je namreč obljubil minister Herbst tukajšnjemu sodniku. Čuje se, da celjska sodnija dela zoper to.

(Tiskarnica na akcije v Mariboru) se bode osnovala ko bo najprej mogoče. Prvi utemeljitelji, ki so bili zbrani v Celju, so prvi dan podpisali 10 tisoč gold. za novo napravo. Dalji koraki za izvršenje te naprave so se že tudi storili.

(Podporno društvo za slovenske dijake na vseučiliščih) se bode po nasvetu dr. Dominkuša osnovalo že za prihodnje leto. Društvo bo imelo svoj sedež v Mariboru, njegov delokrog pa se bo raztegal po vsi Sloveniji. Društvo zna biti zelo koristno.

(Preselitve.) Gosp. dr. Razlag, odvetnik in deželni odbornik za Kranjsko, se je preselil iz Brežic v Ljubljano. Gosp. dr. G. Srebre se je preselil za odvetnika iz Maribora v Brežice. — Gosp. Fr. Levstik se je preselil na Dunaj, kjer bo sodelavec pri „Zvonu“ in bode na svetlo dal satiričen list „Blisk“. Gosp. dr. Vošnjak, deželni poslanec in zdaj zdravnik v slov. Bistrici, se bo v kratkem preselil v Šmarje poleg Jelš in se bo odpovedal c. k. službe.

(V Varazdinu) je pred kratkim stopila iz tamošnjega uršulinarskega samostana nuna, sestra Benedikta, rojena Slovenka, in to s papeževim dovoljenjem. Res redka dogodba.

† (Dr. zdravilstva, Alojzi Pukšič) c. kr. vojaški nadlečnik, je po 4 letni bolezni 30 let star, te dni v Mariboru umrl. Mati Slava je na njem zgubila prav vernega sina in tovarši ljubeznivega prijatla. V nedeljo popoldne je bil pogreb, kterega se je vdeležila velika množina rodoljubov. Na grobu se mu je pevala slovenska pesem. — Bog mu daj večni pokoj!

(Pravega rodoljuba znamenje) se v nazorih Silvija Pelika nahajajo tako popisana: „Psovati in grditi vero in pobožnost, in poleg ljubiti domovino, to se nikakor ne sklada. Kdor vero grdi in pobožnost zasmehuje, pa vendar kriči: „jaz sem domoljub“, temu ne veruj, on ti je hinavec, on ti je najgrji državljan!“ Te besede si naj naši novoverci dobro zapomnijo.

(Grozovita morivka malih otrok, Pauš po imenu.) Iz Gradca se piše, da je tamo bila pred kratkim pri deželni sodniji na 16 let obsojena neka žena in njeni mož na 7 let

v ječo. Ta hudobna baba je posebno najdenece, t. j. nezakonke otroke, ki se dajejo iz najdenišnice v rejo po deželi, po 10 in 15 gold. na rejo jemala, najljubši so ji bili bolebasti otroci. Dávala jim je mak in jih tako zadržala, potem pa mrtve s pomočjo svojega moža v reko Muro metala. Dokazano je, da je v 7 mesecih takih rejencev 27 pomorila in v vodo vrgla; koliko pa še drugih otrok, katerih matere niso znane, to se ne vé. Neumno ljudstvo, katero navadno od otročiča, ki umrje, pravi, „bo pa en angelček več v nebesih“, in katero ni vedelo, zakaj ti budičevi babi otroci tako radi umirajo, je morivko sploh imenovalo „Engelmacherin“, t. j. žena, ktera angeljčke dela.

Stare srebrne šestice od leta 1848 in 1849 se bodo prijemale po 10 kr. pri c. k. kasah za zmenjavo samo do zadnjega marca t. l. Kesnej jih bo še kupovala samo c. k. denarnica na Dunaju ali ne več po 10 kr., temuč samo po vrednosti srebra; tako, da bo vsak ki jo bo moral tamo prodati, imel najmanje 33 procentov zgube, ker namesto 10 kr. bo dobil za šestico samo 6²/₃ kr. in še manj, kakor je ktera šestica manj ali več že rabljena. Ker ministerstvo daljnega časa ni dovolilo, naj se vsak podviza ko najhitrej stare šestice zmenjati, če noče imeti velike zgube. Dobro bi bilo, če bi to župani pri farnih cerkvah, kakor je navadno, oklicati dali, da ne bodo delaveci škode trpeli.

Razglas.

Pri c. kr. okrajni sodniji v Rogatecu, se bo v službo vzel dijurnist, ki bo imel vsak mesec 20—22 gld. plače, mora vendar znati dobro slovenski govoriti in pisati v slovenskem jeziku.

C. kr. okr. sodnija v Rogatecu dné 10. marca 1870.

Letni in živinski sejmi na spodnjem Štajarskem od 18. do 31. marca 1870.

Sejmi brez zvezdice so letni in kupčijski, z jedno zvezdico zaznamjani (*) so živinski, s zvezdicama (**) so pa letni in živinski.)

- 18. marca v Vidmu* okraju breškem.
- 21. „ pri št. Ilju** v slov. Goricah v okraju mariborskem; pri sv. Barbari** okraju ptujskem; v Blanci**, okraju severniškem; v Studencu** okraju mariborskem; pri sv. Jeri** v okraju laškem; na Ljubnem** v okraju gornjegradškem; v Rogatecu** na Sibiki v okraju jelškem.
- 23. „ v Celju**; v Vitanji** okraju konjiškem.
- 26. „ v Dobovi* okraju breškem; v Teharjih*, okraju celjskem; v Slovenogradcu*.
- 28. „ v Lemberku** okraju konjiškem; v spodnji Kostrevnici** okraju rogatskem.

Tržna cena pretekli teden.

	V Varaž-		V		V		V	
	fl.	k.	fl.	3.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan (drevenka)	4	—	4	70	4	90	4	30
Rži	2	70	3	15	3	20	3	—
Ječmena	2	50	0	00	3	60	3	—
Ovsa	1	85	2	10	2	30	2	10
Turšice (koruze) vagan	2	60	3	—	2	90	2	80
Ajde	2	50	2	85	3	—	2	20
Prosa	2	70	2	40	3	50	2	70
Krompirja	1	45	1	30	1	40	1	10
Govedine funt	—	20	—	25	—	24	—	25
Teletnine	—	22	—	26	—	24	—	26
Svinjetine črsteve funt	—	26	—	26	—	24	—	26
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	9	—	—	—	8	50	10	—
„ 18" „	—	—	5	50	0	00	—	—
„ 36" mehkih „	4	—	—	—	6	20	8	50
„ 18" „	—	—	4	—	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	80	—	60	—	50	—	60
„ „ mehkega „	—	50	—	50	—	45	—	50
Sena cent	2	10	1	90	1	60	2	20
Slame cent v šopah	1	60	1	40	0	90	1	30
„ „ za steljo	1	30	1	—	0	85	1	—
Slanine (špeha) cent	38	—	27	00	40	—	28	—
Jajec šest za	—	10	—	10	—	10	—	10

Cesarski zlat velja 5 fl. 82 kr. a. v.

Ažijo srebra 121.10.

Narodno drž. posojilo 97.90.

Loterijne srečke.

V Gradcu 12. marca 1870: **76 15 42 27 24**

Prihodno srečkanje je 26. marca 1870.